

ΟΝΟΜΑΤΙΚΕΣ – ΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΦΡΑΣΕΙΣ

1. Να μετατρέψεις τις ονοματικές φράσεις σε ρηματικές και το αντίστροφο:

Αύξηση των τιμών ρύπανσης στην Αθήνα.

Αυξήθηκαν οι

Ανακάλυψη ενός αρχαίου τάφου στη Μακεδονία.

.....

Διοργανώθηκαν οι Ολυμπιακοί αγώνες στην Ελλάδα.

Η διο

Πραγματοποιήθηκε έκτακτο υπουργικό συμβούλιο.

.....

Αναχώρησε η ελληνική αποστολή για την έκθεση βιβλίου της Φρανκφούρτης.

.....

Η εκδήλωση αναβλήθηκε λόγω καιρού.

.....

Το βιβλίο παρουσιάστηκε στο κοινό.

.....

Θα δημιουργηθεί μια νέα βιβλιοθήκη στην πόλη.

.....

Αναγνωρίστηκε το ποιητικό του έργο από όλους.

.....

Ολοκληρώθηκε η αρχειοθέτηση των εγγράφων.

.....

Εφαρμόζουμε τους κανόνες της τάξης

.....

Πτώση της τιμής του πετρελαίου

.....

Ανταλλάξαμε δώρα.

.....

Συνεργασία μαθητών και δασκάλου

.....

Τακτοποίησε τα βιβλία στα ράφια της βιβλιοθήκης.

Εφαρμόζουμε τους κανόνες της βιβλιοθήκης.

Πτώση των τιμών των βιβλίων.

Αύξηση του αγοραστικού ενδιαφέροντος των βιβλιόφιλων.

ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

1. Να βάλεις κόμμα όπου χρειάζεται:

Μην ξεχάσεις να πάρεις ψωμί γάλα τυρί μακαρόνια ντομάτες. Η μητέρα της είναι νέα όμορφη και πολύ κομψή. Του άρεσε να σηκώνεται νωρίς το πρωί να φτιάχνει τον καφέ του να βγαίνει στη βεράντα να κάθεται απολαμβάνοντας την ανατολή του ήλιου. Το κλίμα ήταν υγρό βροχερό όχι πολύ ζεστό όχι πολύ παγωμένο άστατο θανατερό στους ντελικάτους τονωτικό στους δυνατούς.

2. Ενώστε τις παρακάτω προτάσεις κάνοντας τη μία από τις δύο εξαρτημένη με τη βοήθεια των λέξεων ή των φράσεων που είναι στη παρένθεση.

[Θυμηθείτε ότι μπορείτε να αλλάξετε τη σειρά των όρων της πρότασης ανάλογα με το τι εξυπηρετεί καλύτερα το νόημα της καινούριας πρότασης.] ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ ΤΟ ΚΟΜΜΑ
θα τα διαλέξεις εσύ. αυτά τα βιβλία θα τα αγαπήσεις. (γιατί)

Είδαμε τα βιβλία καμένα. Νιώσαμε ταραχή. (όταν)

Ήταν εξουθενωμένος. Έγραφε ασταμάτητα εδώ και ώρες. (επειδή)

Είχε ξεκινήσει πολύ καλά. Τον τελευταίο καιρό δεν του ερχόταν καμιά ιδέα. (αν και)

ΡΗΜΑΤΑ

1. Κυκλώνω τα ρήματα με κόκκινο χρώμα και τα ουσιαστικά με πράσινο.

Το παιδί είδε ν' ασπρίζει ένα βρεγμένο βότσαλο.

Ο Αντρέας έπιανε τους χάρτες και γύρευε τόπους.

Οι σειρήνες τραγουδούσαν.

Ω υπερωκεάνιο που δε φοβήθηκες τις θάλασσες!

Το χελιδόني υποφέρει από το μολυσμένο αέρα.

Στο λιμάνι αντίκρισα ένα βαπόρι με φουγάρα κόκκινα.

2. Να κυκλώσεις στις παρακάτω προτάσεις με κόκκινο τα ρήματα (13) και με πράσινο τα ουσιαστικά (11):

Εκεί που **προχωρούσαμε** στο μονοπάτι, ξαφνικά αντικρίσαμε μια όμορφη λίμνη. Με προσεχτικά βήματα πατούσαμε πάνω στα ξερά κλαδιά και **φτάσαμε** κοντά στις όχθες. Ω! Τι θέαμα **απλωνόταν** μπροστά μας! Σε λίγο ακούστηκε το μελωδικό κελάηδισμα του αηδονιού. Τι ωραία που περνούσαμε! Όταν πήραμε το δρόμο του γυρισμού, ενώ δεν είχε νυχτώσει ακόμη, χωρίς να το πολυσκεφτώ, πήρα μια πέτρα, γιατί ήθελα να θυμάμαι!

➔ Κάνω χρονική αντικατάσταση στα ρήματα με τα έντονα γράμματα:

(στη φωνή που βρίσκονται)

προχωρούμε – προχωρούσαμε -

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Χρησιμοποίησε το ρήμα πίνω για να φτιάξεις τρεις προτάσεις (μεγάλες) δικές σου, μια για κάθε έγκλιση:

ΟΡΙΣΤΙΚΗ:

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ:

ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ:

4. Με τα ρήματα των παρενθέσεων σε χρόνο αόριστο και στη φωνή που πρέπει συμπληρώστε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις:

Ο Γιάννης (αναγκάζομαι) να ζητήσει βοήθεια. Τον (ωφελώ) τα φάρμακα κι έγινε γρήγορα καλά. Μετά από τόσα πλούτη που είχε (καταντώ) να ζητιανεύει. Εμείς δε (φαντάζομαι) πως θα είχαμε τόσο μεγάλη επιτυχία! Η εικόνα του καμένου δάσους με (βασανίζω) πολύ καιρό. Ο Δήμος (διορίζω) καινούργιους υπαλλήλους για καθαριότητα. Η Μαρία (δέχομαι) το θλιβερό νέο με ψυχραιμία.

5. Να σχηματίσετε τον Παρατατικό και τον Αόριστο στα παρακάτω ρήματα, στη φωνή που βρίσκεται το καθένα:

Ενεστώτας

Παρατατικός

Αόριστος

αρχίζω

άρχιζα

άρχισα

γελώ

παίρνω

απαντώ

περνώ

νικώ

τρώω

παίρνω

βρίσκω

ετοιμάζομαι

φοβάμαι _____

κουράζομαι _____

6. Ξαναγράψω το κείμενο μεταφέροντας τα ρήματα στον παρατατικό.

Κάθε καλοκαίρι πηγαίνω στο χωριό της μητέρας μου. Εκεί μένω με τον παππού και τη γιαγιά, παίζω με τους φίλους μου, κολυμπώ στη θάλασσα και κάνω βόλτες σ' όλο το νησί. Φτιάχνω καράβια, τα ρίχνω στη θάλασσα και φαντάζομαι πως είμαι καπετάνιος. Όταν τελειώνουν οι διακοπές, έρχονται οι γονείς μου και φεύγουμε για τη Θεσσαλονίκη.

.....

.....

.....

.....

.....

7. Μεταφέρω το παρακάτω κείμενο στον αόριστο:

Ο δάσκαλος μας εξηγεί το καθετί με το νι και με το σίγμα. Μερικά παιδιά δεν προσέχουν και κάνουν φασαρία. Ο δάσκαλος τα αγριοκοιτά αλλά δεν διακόπτει το πείραμα. Το υγρό μέσα στο σωλήνα αλλάζει χρώμα. Είναι πολύ εντυπωσιακό αυτό που βλέπουμε. Όλοι έχουμε μείνει με το στόμα ανοιχτό.

.....

.....

.....

.....

.....

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΘΕΤΟΥ ΠΟΛΥΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΠΙΡΡΗΜΑ ΠΟΛΥ

1. Να συμπληρώσεις τις παρακάτω προτάσεις με το επίθετο **πολύς**, **πολλή**, **πολύ** και το επίρρημα **πολύ** και να γράψεις στις παρενθέσεις αν πρόκειται για επίθετο (αν συνοδεύει ουσιαστικά) ή επίρρημα (αν συνοδεύει επίθετα, ρήματα, μετοχές ή άλλα επιρρήματα):

π.χ. Ο καφές έχει **πολλή ζάχαρη** (επίθετο) και είναι **πολύ γλυκός**. (επίρρημα)

Έχω να τον δω _____ καιρό. (.....)

Είναι _____ ευτυχισμένη μαζί του. (.....)

Χθες βράδυ έριξε _____ δυνατή βροχή (.....) και σήμερα έχει _____ υγρασία. (.....)

Μην τρως _____ γρήγορα. (.....)

Ο Νίκος νιώθει _____ άσχημα όταν βρίσκεται ανάμεσα σε κόσμο. (.....)

Έφαγε με _____ όρεξη. (.....)

Στους δρόμους συγκεντρώθηκε _____ κόσμος. (.....)

Έριξε τόσο _____ βροχή (.....) χθες που από το _____ νερό (.....) πλημμύρισαν τα πάντα.

Αισθάνεται _____ καλά (.....) σήμερα, αλλά πρέπει να σταματήσει τη δουλειά.

_____ άνθρωποι (.....) ζουν _____ φτωχικά. (.....)

Μη βάλεις _____ ζάχαρη (.....) στον καφέ μου, γιατί δεν τον πίνω _____ γλυκό. (.....)

Αποφεύγει τον _____ κόσμο (.....) και δε νιώθει _____ άνετα (.....) με την κίνηση

Βρέχει _____ (.....)

Η βροχή είναι _____ δυνατή. (.....)

Όλοι μας έχουμε _____ αγωνία, (.....) _____ μεγάλη αγωνία. (.....)

Θα έχουμε _____ πλημμύρες. (.....)

Οι πλημμύρες θα φέρουν _____ καταστροφές. (.....)

_____ (.....) κατοικίες θα γεμίσουν με _____ νερά. (.....)

_____ ζέστη (.....) κάνει σήμερα.

Διψάω _____ (.....)

Η γλώσσα μου έχει στεγνώσει απ' την _____ δίψα, (.....) την _____ μεγάλη δίψα. (.....)

Οι άνθρωποι δεν αντέχουν στην _____ ζέστη (.....) και ιδρώνουν _____ (.....)

Με _____ αγάπη. (.....)

Με _____ μεγάλη αγάπη. (.....)

Από την _____ προσπάθεια, (.....) ιδρώσε _____ (.....) _____ πράγματα (.....) έχουν δει τα μάτια μου, μα αυτό με φόβισε.

Έτρεξε _____ γρήγορα (.....) για _____ ώρες. (.....)

Η _____ δουλειά (.....) τρώει τον αφέντη.

Κοίταξε _____ βιαστικά (.....) το δρόμο και πέρασε απέναντι.

_____ άνθρωποι (.....) προσπάθησαν να λύσουν το πρόβλημα.

Χάρηκα _____ (.....) για τη γνωριμία.

Η μέρα είναι _____ ζεστή. (.....)

Σήμερα κάνει _____ ζέστη. (.....)

Οι εργάτες είναι _____ κουρασμένοι. (.....)

_____ κάτοικοι (.....) της περιοχής ενοχλήθηκαν από την _____ φασαρία. (.....)

Έχει την _____ κακή (.....) συνήθεια να διακόπτει το συνομιλητή του.

Βάζει _____ ζάχαρη (.....) στον καφέ του.

Όταν ξεκινήσαμε να στήνουμε τη βιβλιοθήκη της τάξης μας, είμαστε _____ ανήσυχοι (.....) για το πώς θα τα καταφέρουμε. Εξάλλου δεν είμαστε και _____ άνθρωποι: (.....) πέντε όλοι κι όλοι είχαμε προσφερθεί να βοηθήσουμε. Είχαμε όμως _____ μεράκι, (.....) _____ όρεξη (.....) και _____ αγάπη (.....) γι' αυτό που κάναμε. Τελικά όλα πήγαν καλά. Τώρα συμμετέχουν σχεδόν όλα τα παιδιά της τάξης και ως αναγνώστες και ως βιβλιοθηκονόμοι. Όπως καταλαβαίνετε, είμαστε _____ ευχαριστημένοι (.....) και σκεπτόμαστε με _____ ικανοποίηση (.....) ότι άξιζε τον κόπο.

ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ ΜΕ ΠΡΩΤΟ ΣΥΝΘΕΤΙΚΟ ΤΟ ΣΥΝ-

Διαβάζω προσεχτικά:

- ☼ συν + φωνήεν = συν / π.χ. συν + αδερφός = συνάδερφος.
- ☼ συν + τ, δ, θ (οδοντικά σύμφωνα) = συν (αμετάβλητο) π.χ. συν + ταξιδεύω = συνταξιδεύω, συν + δεσμός = σύνδεσμος, συν + θέτω = συνθέτω.
- ☼ συν + π, β, φ (χειλικά σύμφωνα) = συμ / π.χ. συν + παίκτης = συμπαίκτης.
- ☼ συν + κ, γ, χ (ουρανικά σύμφωνα) = συγ / π.χ. συν + κρατώ = συγκρατώ, συν + γένος = συγγενής.
- ☼ συν + λ, μ, σ (όταν ακολουθεί φωνήεν), ρ, ν = συλλ-, συμμ-, συσσ-, συρρ-, συνν- / π.χ. συν + λέγω = συλλέγω, συν + μαθητής = συμμαθητής, συν + σωρεύω = συσσωρεύω, συν + ρέω = συρρέω, συν + νέφος = σύννεφο.

1. Να σχηματίσετε τις λέξεις που προκύπτουν από τη σύνθεση με την πρόθεση συν:

συν + θέση	= σύνθεση
συν + κάτοικος	= συγκάτοικος
συν + κρίνω	= _____
συν + αδερφός	= _____
συν + εργάζομαι	= _____
συν + κρατώ	= _____
συν + γνώμη	= συγγνώμη
συν + γράφω	= _____
συν + χαίρω	= συγχαίρω
συν + χωνεύω	= _____
συν + χωρώ	= _____
συν + γένος	= _____

2. Να σχηματίσετε τις λέξεις που προκύπτουν από τη σύνθεση με την πρόθεση συν:

συν + αγωνίζομαι	σ _____ γ _____ ζ _____
συν + διάλεξη	σ _____ δ _____ λ _____
συν + κρατώ	σ _____ γ κ _____

συν + χωρώ	σ _ _ _ _ ρ _
συν + πολεμιστής	σ _ μ _ _ λ ε _ _ _ _ ή ς
συν + μορφώνω	σ _ _ _ _ ρ φ _ _ _ _
συν + λόγος	σ _ λ λ _ _ _ _
συν + σώμα	σ _ σ _ _ _ ο ς
συν + βαδίζω	σ _ _ _ _ δ ί _ _ _
συν + ροή	σ _ ρ _ _ ή

Βρίσκω στο λεξικό μου τη σημασία των παραπάνω λέξεων που είναι με έντονο χρώμα.

.....

.....

.....

3. Με τη λέξη της παρένθεσης και το συν- κάνω σύνθετες λέξεις και συμπληρώνω τις προτάσεις:

(λαμβάνω): Η αστυνομία σ _ ν έ _ _ β _ τους ληστές της τράπεζας.

(λαλώ): Αύριο οι εργάτες θα κάνουν σ _ λ λ _ _ η τ ή _ ι ο στην Αθήνα.

(λέγω): Ο σ _ λ _ ο γ ο ς διδασκόντων του σχολείου μας αποφάσισε να πάμε εκδρομή.

(λογίζομαι): Ο παππούς σ _ _ _ _ γ ί ζ _ τ _ _ τα χρόνια που πέρασαν και μελαγχολεί.

(μαθητής): Ο καλύτερος φίλος μου είναι ο σ _ _ _ _ θ _ _ _ _ μου ο Θάνος,

(μετέχω): Η χώρα μας σ _ _ _ _ ε τ έ _ _ _ _ στους Ολυμπιακούς αγώνες.

(μαζεύω): Πρέπει ο καθένας μας στο σπίτι να σ _ _ _ _ ζ ε ύ _ _ τα πράγματά του.

(μορφώνομαι): Οι οδηγοί πρέπει να σ _ _ _ _ ρ φ ώ _ _ _ _ με τις υποδείξεις της Τροχαίας.

(σίτος): Παλιότερα, τα σχολεία προσέφεραν και σ _ σ σ ί _ ι ο στους μαθητές.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑΣ

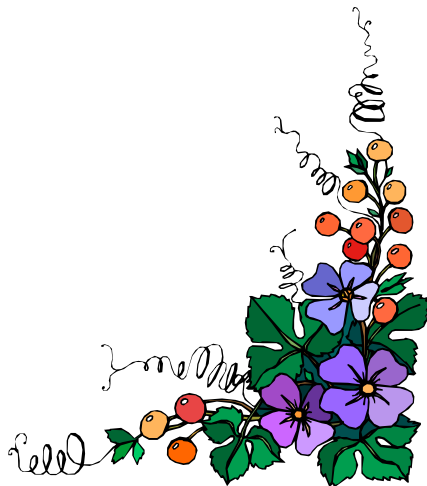

1. Να συμπληρώσεις τα κενά των παρακάτω λέξεων με η, ι, υ, ει: ΛΕΞΙΚΟ

έκρ ___ ξ ___,	δ ___ αμαρτ ___ ρ ___ α,	διάστ ___ μα,
μ ___ ν ___ μα,	εγκ ___ κλοπαίδ ___ α,	___ σχ ___ ρός,
β ___ ομ ___ χαν ___ α, α	πογο ___ τεύομαι,	βάσ ___,
___ χθ ___ οπωλ ___ ο,	___ γ ___ α,	βασ ___ ζομαι,
π ___ θανότ ___ τα,	ψ ___ χαγωγ ___ α,	δ ___ πνο,
παραίτ ___ σ ___,	σ ___ λλ ___ π ___ τ ___ ρ ___ α,	κρεμμ ___ δ ___,
κ ___ βέρν ___ σ ___,	καλλιέργ ___ α,	σ ___ μφέρον.

2. Συμπληρώνω στο κείμενο τα γράμματα που λείπουν:

Ήταν μια ν ___ χτα του Γενάρη. Έξω έπεφτ ___ βροχή. Μεγάλες σταγόνες χτ ___ πούσαν με δύναμη πάνω στις στέγες των σπιτιών μουρμουρ ___ ζοντας τραγούδια για τη βαρυχ ___ μωνιά. Όλοι στην ζεστασιά του σπιτιού δε ν ___ άζονταν καθόλου για τον κ ___ ρό και ο καθένας έκανε ότι ακριβ ___ ς συν ___ θιζε κάθε βράδ ___. Τα παιδιά έπ ___ ζαν ανέμελα με τα παιχνίδια τους, ενώ η μητέρα προσπαθούσε να ετ ___ μάσει το φαγητό για την επόμενη μέρα...

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

○ Διέγραψε όποια λέξη δεν ταιριάζει:

γρήγορος, αστραπιαίος, πονηρός, ταχύτατος, αεικίνητος.
υπερήφανος, γενναίος, ηττοπαθής, αμείλικτος, θαρραλέος
ρισοκίνδυνος, αναιμικός, γενναίος, αποφασιστικός, τολμηρός

○ Βάζω, με πολύ προσοχή, σε αλφαβητική σειρά τις παρακάτω λέξεις:

σημάδι, σημείο, σημασία, αποικία, άσημος, οικία, κατοικία, πολυκατοικία, ενοίκιο, οικό-
πεδο, μέτοικος

.....
.....

○ Να επιλέξεις τη σωστή λέξη και να συμπληρώσεις τις προτάσεις:

Η _____ τιμωρείται από το νόμο.

α) βιβλιογραφία β) βιβλιοκαπηλία γ) βιβλιοκριτική

Ο _____ με βοήθησε να βρω το βιβλίο που έψαχνα.

α) βιβλιοστάτης β) βιβλιοθηκάριος

Η Βιολέτα διαβάζει πολλά βιβλία. Είναι πραγματική _____

α) βιβλιοφάγος β) βιβλιογραφία γ) βιβλιομανία

